

Nr 597.

Av herr **Gustafsson** i Borås **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 160, angående höjning av vissa postavgifter.

I Kungl. Maj:ts proposition till innevarande års riksdag, nr 160, angående höjning av vissa postavgifter föreslås, att postbefordringsavgiften för postabonnerade tidningar och utgivarkorsband skall höjas från och med den 1 januari 1953 med cirka 20 %. Inkomstökningen för postverket genom den av generalpoststyrelsen föreslagna 30-procentiga avgiftsökningen beräknas komma att uppgå till 4,5 miljoner kronor för budgetåret 1952/53 och 6,5 miljoner kronor för därpå följande budgetår och alltså enligt propositionen med $\frac{2}{3}$ av dessa belopp. Här ifrågavarande avgifter höjdes den 1 januari 1949 med 20 % och så sent som den 1 januari 1952 med ytterligare 30 %, innefattande även dessa förut tillagda 20 %. Höjningen blev sålunda tillsammans betydligt över 50 % under denna korta tid. Den nu föreslagna höjningen med 20 % skall utgå även på de senaste höjningarna, varför höjningen i sin helhet på den avgift, som utgick före den 1 januari 1949, sålunda blir drygt 87 %. Även om kostnadsökningarna för postverket i form av löneförhöjningar varit betydande under denna tidsperiod, så ha de dock inte nått denna procentsiffra. Det måste därför från denna utgångspunkt anses vara oriktigt att belasta de svenska tidningsföretagen med en sådan avgiftsökning för postbefordran av tidningarna, som här föreslagits, då de därjämte fått vidkännas den allmänna portoökning, som företagits under denna tid. Avgiftsökningen för postbefordran av tidningarna står således icke i rimlig proportion till de taxehöjningar, som i övrigt förekommit inom postverket. Generalpoststyrelsen har varit medveten härom. Den motiverade tidigare denna stora belastning av tidningarna med att det vid en intern kostnadsundersökning inom postverket framkommit att vad generalpoststyrelsen kallar "merkostnader" för tidningsdistributionen äro så stora, att då gällande avgifter i tidningsrörelsen "borde mer än fördubblas för att täcka postverkets kostnader". Styrelsen avstod emellertid då från "att på en gång genomföra en så stor avgiftshöjning, enär detta säkerligen skulle medföra en sådan höjning av tidningarnas abonnemangspriser, att en väsentlig nedgång i tidningsrörelsen kunde befaras, vilket i sin tur skulle medföra att den avsedda inkomstökningen icke kunde ernås". Detta resonemang var alldeles riktigt, ty ehuru höjningen icke blev 50 %, som generalpoststyrelsen föreslagit, utan 30 %, så fingo de flesta tidningar se sin upplaga betydligt minskad vid det senaste årsskiftet. Kommer den nu föreslagna höjningen att genomföras så torde denna nedgång komma att fortsätta även vid nästa årsskifte, och då kommer ju detta att medföra ett inkomstbortfall, som icke medtagits i beräkningen. Det är rimligt, att tidningsföretagen liksom andra företag få vidkännas "normala" kostnadsstegringar på grund av förekommande

löneökningar och dylikt, men då ökningarna få den omfattning, som nu ytterligare föreslås, inom en så kort tidrymd, som det här gäller, så finnes anledning ifrågasätta om det från statsverkets sida är en gentemot tidningspressen sund och rimlig prispolitik. Då det gäller postverkets beräkning av "merkostnader" för tidningsrörelsen, så torde i detta sammanhang den frågan böra ställas: Huru mycket kan postverket minska sina fasta kostnader, om verket inte behöver befatta sig med tidningsdistributionen? Det är väl inte meningen att brevbäringslinjerna på landsbygden helt skola indragas? Skola dessa linjer fortfarande äga bestånd, så har postverket beträffande flertalet av dem icke någon möjlighet att minska sina utgifter för dessa även om vederbörande lantbrevbärare icke distribuerar ett enda tidningsexemplar.

Det är ju inte heller obekant att posten på vissa håll gjort framställning om att få övertaga den distribution av tidningar, som tidningsföretagen utföra i egen regi, med den motiveringen att postverket ej därigenom skulle öka sina utgifter men väl sina inkomster med ganska betydande belopp. Svenska tidningsutgivarföreningen, som är det representativa organet för landets alla tidningsutgivare och innesluter alla politiska riktningar, klargjorde fullt tydligt sin ställning till taxehöjningsförslaget förra året genom ett enhälligt antaget uttalande vid allmänt sammanträde den 20 mars 1951 av följande lydelse: "Efter diskussion beslöt föreningen att uttala sina allvarliga bekymmer för den föreslagna avgiftshöjningen och uttala den förhoppningen, att höjningen med hänsyn till det allvarliga ekonomiska läge, vari tidningarna befinna sig, måtte i görligaste mån begränsas." Ehuru tiden icke medgivit att nu inkalla något extra tidningsutgivarmöte, så kan man dock förutsätta att meningen är densamma även i år.

Den föreslagna avgiftshöjningen får, framhåller generalpoststyrelsen, liksom de senast vidtagna ändringarna av tidningsavgifterna anses såsom provisoriska i avvaktan på en fullständig utredning rörande tidningsrörelsen. Med hänsyn härtill och vad vi i övrigt anfört, anse vi att höjningen borde fått anstå tills vidare, men på grund av att tidningarna självfallet böra vidkännas sådana kostnadsökningar, som kunna anses rimliga och skäligen, föreslå vi att taxehöjningen fastställas till 10 % på den före den 1 januari 1949 existerande avgiften och de därefter företagna höjningarna innebärande en reduktion av Kungl. Maj:ts förslag med 10 %. De sammanslagna höjningarna fr. o. m. den 1 januari 1949 bli ändå i verkligheten något över 71 %.

Med stöd av det sålunda anförda få vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 160 ville besluta, att höjningen av postavgiften för postabonnerade tidningar och utgivarkorsband måtte fastställas till 10 procent.

Stockholm den 2 april 1952.

Axel Gustafsson,
Borås.

Rolf Edberg.

K. A. Ryberg.

Elis Håstad.

Gunnar Ericsson
i Näs.